

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(Олексій Жильцов)
« 01 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Загальна та спеціальна психологія»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) рівня (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.01.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації	_____ (назва спеціалізації)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 11/3/21

(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » 2021 р.

Київ – 2021

Розробники:

Оксана Таран, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

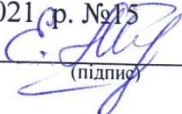
Ганна Супрун, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Оксана Таран, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ганна Супрун, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Протокол від 31.08. 2021 р. №15
Завідувач кафедри (Олена Мартинчук)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми_Логопедія)
(назва освітньої програми)

31.08 2021 р.
Керівник освітньої програми (Наталія Бабич)
(підпис)

Робочу програму перевірено
01.09. 2021 р.
Заступник директора/декана (Роман Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»____ 20__ р. Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	1
Семестр	1	1-2
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	8
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	26	66
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати теоретичні знання та базові поняття про структуру психіки, сутність та класифікацію психічних явищ, специфіку функціонування психіки при дезонтогенезі сенсорних і опорно-рухової систем, інтелектуального та мовленнєвого розвитку, а також при асинхронії розвитку.

Завдання:

1) формувати загальні компетентності:

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

1) формувати спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-1 Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2 Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3 Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4 Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-11 Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-13 Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СКУ-18 Здатність до інтеграції та реалізації знань про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності як основи реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

3. Результати навчання за дисципліною

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РНУ 18. Застосовувати у професійній діяльності базові знання про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості діяльності центральної нервової системи та вищих психічних функцій; визначення

локалізації мовленнєвих зон кори головного мозку та механізми порушень при їх ураженні для забезпечення ефективного логопедичного впливу при дизонтогенезі у різні вікові періоди.

РНУ 19. Інтегрувати у професійну діяльність знання про закономірності та особливості мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності для реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

РНУ 23. Розуміти важливість відповідального ставлення до здоров'я та уміти раціонально використовувати ресурси особистості.

РНУ 25. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Базові засади загальної психології							
Тема 1. Сутність загальної психології	6	2	2				2
Тема 2. Структура психіки	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	14	4	4				4
Змістовий модуль 2. Пізнавальна сфера							
Тема 3. Відчуття та сприймання	6	2	2				2
Тема 4. Мислення та мовлення	6	2	2				2
Тема 5. Увага, пам'ять, уява	6	2	2				2
Тема 6. Здібності та інтелект	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	8				8
Змістовий модуль 3. Особистісна сфера							
Тема 7. Емоції та воля	6	2	2				2
Тема 8. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності	6	2	2				2
Тема 9. Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	6				6
Змістовий модуль 4. Спеціальна психологія							
Тема 10. Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку	5	2	2				1

Тема 11. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології	6	2	2				2
Тема 12. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями	6	2	2				1
Тема 13. Загальні психологічні особливості дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення	6	2	2				2
Тема 14. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії.	5	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	30	10	10				26
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	28	28				26

Примітка: слід зазначати також теми, винесені на самостійне вивчення.

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Базові засади загальної психології							
Тема 1. Сутність загальної психології. Структура психіки	11	2					9
Модульний контроль	2						
Разом	13	2					9
Змістовий модуль 2. Пізнавальна сфера							
Тема 2. Відчуття та сприймання. Мислення та мовлення	13	2					9
Тема 3. Увага, пам'ять, уява. Здібності та інтелект	8		2				8
Модульний контроль	2						
Разом	23	2	2				17
Змістовий модуль 3. Особистісна сфера							
Тема 4. Емоції та воля. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності	10	2					8
Тема 5. Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість	8		2				6
Модульний контроль	2						
Разом	20	2	2				14
Змістовий модуль 4. Спеціальна психологія							
Тема 10. Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології	13	2					11
Тема 12. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями. Загальні психологічні особливості дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення	12		2				10
Тема 14. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії.	7		2				5
Модульний контроль	2						
Разом	34	2	4				26
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	8	8				66

Примітка: слід зазначати також теми, винесені на самостійне вивчення.

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Базові засади загальної психології

Лекція 1. Сутність загальної психології (2 години).

Предмет та задачі загальної психології. Психологія як наука про психіку і психічні явища. Зв'язок психології з іншими науками. Методи психології. Принципи психології: детермінізму, відображення, системності, розвитку, єдності психіки та діяльності.

Ключові слова: психіка, психологія, спостереження, інтроспекція, експеримент, тест, опитування, детермінізм, розвиток.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 2. Структура психіки (2 годин).

Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Основні функції психіки. Забезпечення адаптації до умов зовнішнього середовища – інтегративна функція психіки.

Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції. Свідомість та самосвідомість. Взаємозв'язок розвитку мозку і психіки людини. Проблема співвідношення фізіологічних і психічних процесів. Класифікація психічних явищ: процеси, стани, властивості. Наскрізні психічні процеси за Л. М. Веккером.

Ключові слова: відображення, психічний образ, переживання, діяльність, свідомість, самосвідомість, психічні явища, наскрізні психічні процеси.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Пізнавальна сфера

Лекція 3. Відчуття та сприймання (2 години).

Загальне поняття про відчуття. Рефлекторний характер аналізатора. Види відчуттів. Властивості відчуттів. Пороги відчуттів. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера.

Сприймання як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, цілісність, константність, структурність, усвідомленість, аперцепція, активність. Явище аперцепції. Поняття про ілюзію. Взаємозв'язок відчуття та сприймання.

Ключові слова: відчуття, аналізатор, рецептор, сприймання, аперцепція, ілюзія.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 4. Мислення та мовлення (2 години)

Поняття мислення. Основні види мислення. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація.

Поняття мови і мовлення. Функції мовлення. Слово як одиниця мовлення. Семантична та фонематична характеристика слова. Властивості мовлення. Фізіологічні основи мовлення. Взаємозв'язок мислення та мовлення.

Ключові слова: мислення, порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, мова, мовлення.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 5. Увага, пам'ять, уява (2 години)

Увага як психічний феномен. Основні види та властивості уваги. Психологічні теорії уваги. Пам'ять як психічний процес. Основні механізми пам'яті. Теорії та закони пам'яті. Мнемічні процеси. Основні види запам'ятовування: довільне і мимовільне. Відтворення як процес відновлення образу. Пригадування, впізнання, забування. Основні види пам'яті.

Уява як процес перетворення уявлень. Види уяви: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна. Взаємозв'язок між психічними процесами.

Ключові слова: увага, домінанта, пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування, уява.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 6. Здібності та інтелект (2 години)

Поняття про здібності. Задатки, схильності, здібності. Класифікація здібностей. Характеристика загальних здібностей. Теоретичні і практичні здібності. Навчальні і творчі здібності. Рівні розвитку здібностей і індивідуальні відмінності. Вроджені задатки і генотип.

Сутність поняття інтелект. Структура та види інтелекту. Вимірювання інтелекту. Поняття научуваність.

Ключові слова: задатки, здібності, обдарованість, майстерність, талант, геніальність, інтелект, научуваність.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 7. Емоції та воля (2 години)

Сутність емоційно-вольової сфери. Поняття емоції. Основні функції емоцій. Співвідношення понять «емоції» і «почуття». Форми існування емоцій. Основні характеристики емоцій. Класифікація емоцій. Амбівалентність емоцій. Основні характеристики настроїв. Почуття як стійке емоційне ставлення до значущого об'єкту. Види почуттів.

Загальна характеристика вольових дій. Воля як процес свідомого регулювання поведінки. Довільні і мимовільні рухи. Особливості довільних рухів і дій. Характеристики вольових дій. Взаємозв'язок волі і почуттів. Ступені вольової регуляції. Основні психологічні теорії волі. Порушення вольової поведінки.

Ключові слова: емоції, амбівалентність, афект, настрій, стрес, фрустрація, почуття, воля, потяг, бажання, боротьба мотивів, вольове зусилля, саморегуляція.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 8. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (2 години).

Темперамент як властивість особистості. Властивості нервової системи як основа темпераменту. Базові характеристики типів темпераменту. Сутність поняття характер. Особливості характеру як психічного феномена. Характеристика риси характеру. Поняття акцентуації і психопатії.

Поняття діяльності в психології. Психологічна структура діяльності. Основні види діяльності. Спілкування як психологічний феномен.

Ключові слова: темперамент, сила нервової системи, характер, акцентуація, психопатія, діяльність, гра, навчання, праця, творчість, спілкування.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

Лекція 9. Спрямованість особистості. Свідомість, самосвідомість (2 години).

Сутність поняття особистість. Поняття про спрямованість особистості і мотивацію діяльності. Основні форми спрямованості. Потреба як вихідна форма активності живих організмів. Поняття про мотив, мотиваційну сферу особистості.

Поняття свідомості, самосвідомості та місце в структурі особистості. Самооцінка та «Я-концепція» - сутність та функції.

Ключові слова: особистість, спрямованість особистості, потреба, мотив, мотивація, потяг, бажання, прагнення, інтереси, ідеали, переконання, самооцінка, я-концепція.

Рекомендовані джерела:

Основна [1;3;4]

Додаткова [2; 3]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Спеціальна психологія

Лекція 10. Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку (2 години)

Діти з порушеннями психофізичного розвитку (сучасна термінологія спеціальної психології, стереотипи суспільства, медичний та психологічний підходи). Предмет, задачі та принципи спеціальної психології. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими галузями психології та науками. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність.

Ключові слова: спеціальна психологія, онтогенез, дизонтогенез, структура порушення, норма, патологія, інвалідність.

Рекомендовані джерела:

Основна [2; 5]

Додаткова [1; 4; 5]

Лекція 11. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (2 години)

Сутність феномену порушення розвитку (онтогенез та дизонтогенез). Структура порушення розвитку. Чинники порушень психічного розвитку. Класифікація порушень психічного розвитку.

Концепція нормалізації життя. Історичні аспекти вивчення дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Компенсація, корекція та реабілітація, як категорії спеціальної психології. Депривація, як причина та наслідок порушення розвитку.

Ключові слова: діти з порушеннями психофізичного розвитку, діти з особливими освітніми потребами, стигматизація, компенсація, адаптація, корекція, реабілітація, депривація.

Рекомендовані джерела:

Основна [2; 5]

Додаткова [1; 4; 5; 6]

Лекція 12. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями (2 години)

Сутність сурдопсихології, предмет та задачі. Чинники порушень слуху. Класифікація порушень слуху: глухі, пізнооглухлі, туговухі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху.

Тифлопсихологія – предмет та задачі. Чинники порушення зору. Класифікація порушень зору: незрячі, слабозорі. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору.

Ключові слова: глухі, пізнооглухлі, туговухі, незрячі, слабозорі, пізнавальні процеси, особистісний розвиток, провідна діяльність, соціалізація.

Рекомендовані джерела:

Основна [2]

Додаткова [1; 4; 6]

Лекція 13. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та мовлення (2 години)

Логопсихологія – предмет та задачі. Чинники первинних мовних порушень. Класифікації мовленнєвих порушень: психолого-педагогічна та клініко-педагогічна. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.

Порушення опорно-рухової сфери – дитячий церебральний параліч (ДЦП). Чинники виникнення ДЦП. Форми ДЦП. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП.

Ключові слова: порушення мовлення, дитячий церебральний параліч, пізнавальні процеси, особистісний розвиток, провідна діяльність, соціалізація.

Рекомендовані джерела:

Основна [2]

Додаткова [1; 4; 6]

Лекція 14. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії (2 години)

Сутність порушення інтелектуального розвитку. Чинники виникнення розумової відсталості. Ступені розумової відсталості. Сучасна та застаріла термінологія. Загальна характеристика психічного розвитку розумово відсталих дітей.

Затримка психічного розвитку. Чинники виникнення. Класифікація дітей з затримкою психічного розвитку за К.С.Лубовським. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з затримкою психічного розвитку.

Сутність асинхронного психічного розвитку. Розлади аутистичного спектра: синдром Канера, синдром Аспергера. Базові діагностичні критерії аутизму. Основні положення про аутизм. Характеристика особистості дитини з аутизмом.

Ключові слова: порушення інтелектуального розвитку, інтелектуальне зниження, затримка психічного розвитку; розлади аутистичного спектра, синдром Канера, синдром Аспергера, пізнавальні процеси, особистісний розвиток, провідна діяльність, соціалізація.

Рекомендовані джерела:

Основна [2; 5]

Додаткова [1; 4; 5; 6]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (денна форма)

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	3	3	5	5
Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4	3	3	5	5
Відвідування практичних занять	1								
Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40	3	30	5	50
Робота на практичному занятті	10								
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10								
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20	3	15	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30								
Разом						-			338
Максимальна кількість балів: 60									
Розрахунок коефіцієнта: 5,6									
Іспит: 40									

(заочна форма)

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1			1	1	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10			1	10	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20	3	15	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30								
Разом		118							
Максимальна кількість балів: 60									

Розрахунок коефіцієнта: 1,97
Іспит: 40

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Базові засади загальної психології

Самостійна робота 1. Сутність загальної психології (2 години).

Завдання: Розробити опорний конспект на тему «Принципи психології: їх суть та значення для психологічної науки», в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 1, презентації, текстів рекомендованих підручників.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташованих і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою (представлено усі поняття, зв'язок між ними), та полегшує її розуміння. Студент творчо та доцільно оформлює завдання графічно, за допомогою символічного позначення, використовує образні засоби представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Студент недостатньо або неправильно використовує схематичні, символічні, образні та графічні засоби для представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми лише частково. Студент не використовує графічні засоби оформлення інформації. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
Дедлайн	1	1-0	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 2. Структура психіки (2 годин).

Завдання. Створити опорний конспект на тему «Вища нервова діяльність – фізіологічна основа психічної діяльності», в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 1, презентації, текстів рекомендованих підручників.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташованих і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою (представлено усі поняття, зв'язок між ними), та полегшує її розуміння. Студент творчо та доцільно оформлює завдання графічно, за допомогою символічного позначення, використовує образні засоби представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Студент недостатньо або неправильно використовує схематичні, символічні, образні та графічні засоби для представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми лише частково. Студент не використовує графічні засоби оформлення інформації. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
Дедлайн	1	1-0	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Пізнавальна сфера

Самостійна робота 3. Відчуття та сприймання (2 годин).

Завдання. Заповнити таблицю за зразком на тему «Відчуття та сприймання», в якій повно представити зміст характеристик.

Характеристика	Відчуття	Сприймання
Визначення поняття		
Фізіологічна основа психічного процесу		
Властивості		
Функції/закономірності		
Класифікації/Види/різновиди		

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді таблиці у робочому зошиті.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 4. Мислення та мовлення (2 годин).

Завдання. Заповнити таблицю за зразком на тему «Відчуття та сприймання», в якій повно представити зміст характеристик.

Характеристика	Мислення	Мовлення
Визначення поняття. Суміжні поняття		Мова Спілкування
Фізіологічна основа психічного процесу		
Дії та операції (мислення)		
Функції/закономірності		
Процес розуміння/розв'язання задач		
Класифікації/Види/різновиди/форми		
Індивідуальні особливості мислення		

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді таблиці у робочому зошиті.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 5. Увага, пам'ять, увага (2 годин).

Завдання. Заповнити таблицю за зразком на тему «Увага, пам'ять, увага», в якій повно представити зміст характеристик.

Характеристика	Увага	Пам'ять	Увага
Визначення поняття			
Основні теорії			
Фізіологічна основа психічного процесу			
Властивості			
Функції/закономірності			
Класифікації/Види/різновиди			

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді таблиці у робочому зошиті.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти

	чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 6. Здібності та інтелект (2 годин).

Завдання. Створити опорний конспект на тему «Здібності та інтелект», в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 1, презентації, текстів рекомендованих підручників.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташований і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання до опорного конспекту (ментальна карта) – див. завдання до самостійної роботи 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III Особистісна сфера

Самостійна робота 7. Емоції і воля (2 годин).

Завдання. Створити опорний конспект, в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 7, презентації, текстів рекомендованих підручників, на одну із запропонованих нижче тем.

1. Основні положення теорій про емоції: еволюційна, когнітивна (Джейм-Ланге, Кеннон-Бард), біологічна.
2. Специфіка наукових поглядів на емоції П. Анохіна, С. Рубінштейна, Р. Плутчика, К. Ізарда.
3. Закономірності емоцій та почуттів – спільне та відмінне.
4. Роль локусу контролю у подоланні внутрішніх та зовнішніх труднощів.
5. Роль вольових якостей у подоланні внутрішніх та зовнішніх перешкод.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташований і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання до опорного конспекту (ментальна карта) – див. завдання до самостійної роботи 1.

Самостійна робота 8. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (2 годин).

Завдання. Виконати одне із завдань.

1. Створити порівняльну таблицю, в якій представити основні поняття, зв'язки між ними та відмінності між психологічними поняттями темперамент і характер на основі матеріалів лекції 8, презентації, текстів рекомендованих підручників.

2. Розробити опорний конспект за темою «Діяльність у психології: сутність, структура та види» в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 8, презентації, текстів рекомендованих підручників.

3. Розробити опорний конспект за темою «Спілкування як психологічний феномен» в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 8, презентації, текстів рекомендованих підручників.

Порівняльна таблиця «Темперамент та характер»

Сфери порівняння	Темперамент	Характер
Визначення поняття.		
Якою індивідуальною властивістю особистості є, обґрунтувати		
	Якості/властивості	Структура
	Типи	Риси
	Роль у вихованні та навчанні	Формування

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді таблиці у робочому зошиті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (таблиця) – див. до самостійної роботи 3.

Критерії оцінювання до опорного конспекту (ментальна карта) – див. завдання до самостійної роботи 1.

Самостійна робота 9. Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість (2 годин).

Завдання. Створити порівняльну таблицю на основі матеріалів лекції 1, презентації, текстів рекомендованих підручників за однією із запропонованих тем:

1. Сутність поняття та структура особистості у роботах відомих психологів-теоретиків: Г. Костюк, С. Рубінштейн, К. Платонов, О. Леонтєв, Б. Ананьєв.
2. Я-концепція – ядро особистості.
3. Потреби і мотиви – взаємозв'язки та взаємовплив понять у структурі особистості.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді порівняльної таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Спеціальна психологія

Самостійна робота 10. Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку (1 година)

Завдання. Створити опорний конспект, в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 10, презентації, текстів рекомендованих підручників, на одну із запропонованих нижче тем.

1. Сучасна термінологія спеціальної психології.
2. Стереотипи суспільства щодо дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
3. Медичний та психологічний підходи щодо вивчення дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
4. Предмет, задачі спеціальної психології.
5. Принципи спеціальної психології.
6. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими галузями психології та науками.
7. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність.

Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташований і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання до опорного конспекту (ментальна карта) – див. завдання до самостійної роботи 1.

Самостійна робота 11. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (2 годин).

Завдання. Створити опорний конспект, в якому представити основні поняття, зв'язки між ними на основі матеріалів лекції 11, презентації,

текстів рекомендованих підручників, на одну із запропонованих нижче тем.

1. Сутність феномену порушення розвитку (онтогенез та дизонтогенез).
2. Структура порушення розвитку.
3. Класифікація порушень психічного розвитку.
4. Концепція нормалізації життя. Історичні аспекти вивчення дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
5. Компенсація, корекція та реабілітація, як категорії спеціальної психології.
6. Депривація, як причина та наслідок порушення розвитку.

Завдання виконується письмово від руки у вигляді текстової схеми, логічно розташований і написаних понять, схематично представлених зв'язків між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання до опорного конспекту (ментальна карта) – див. завдання до самостійної роботи 1.

Самостійна робота 12. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями (1 година).

Завдання. Здійснити порівняльний аналіз особливостей психічного розвитку при сенсорних порушеннях за матеріалами лекції, літературних джерел до теми. Заповнити таблицю та вказати використані джерела (ресурси).

Загальна характеристика психічного розвитку дитини при сенсорних порушеннях

Параметри	Порушення слуху	Порушення зору
Галузь спеціальної психології		
Форми		
Чинники виникнення		
Пізнавальна сфера (психічні процеси)		
Особистісна сфера (емоційно-вольові, мотиваційні особливості, самооцінка, Я-концепція)		
Особливості діяльності		
Соціальна адаптація		

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді порівняльної таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0

Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 13. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення.

Завдання. Здійснити порівняльний аналіз особливостей психічного розвитку при порушеннях мовлення та опорно-рухового апарату за матеріалами лекції, літературних джерел до теми. Заповнити таблицю та вказати використані джерела (ресурси).

Загальна характеристика розвитку дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення

Параметри	Порушення опорно-рухового апарату	Порушення мовлення
Галузь спеціальної психології		
Форма		
Чинники виникнення		
Пізнавальна сфера (психічні процеси)		
Особистісна сфера (емоційно-вольові, мотиваційні особливості, самооцінка, Я-концепція)		
Особливості діяльності		
Соціальна адаптація		

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді порівняльної таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

Самостійна робота 14. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії (2 годин).

Завдання. Здійснити порівняльний аналіз особливостей психічного розвитку при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії за

матеріалами лекції, літературних джерел до теми. Заповнити таблицю та вказати використані джерела (ресурси).

Загальна характеристика психічного розвитку дитини при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії

Параметри	Інтелектуальні порушення	Аутизм
Сутність порушення		
Форми		
Пізнавальна сфера		
Особистісна сфера		
Особливості діяльності		
Соціальна адаптація		

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді порівняльної таблиці.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. Зазначено джерело інформації.	Більшість інформації пов'язана з темою та представлено усі поняття. Структурні елементи чітко описані. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми частково. Структурні компоненти описано неповно. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	2	1	0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	1	0
<i>Дедлайн</i>	1	1	0
Всього	5-4 бали	3-2 бали	1-0 балів

6.1. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова робота, яка складається з 11 тестових питань з максимальною оцінкою 1 бал (11 балів), 3 аналітичних питань із розгорнутими відповіді на теоретичне питання питань з максимальною оцінкою 3 бали (11 балів) та 1 розгорнутої відповіді на практичне питання (5 балів).

Критерії оцінювання тестових завдань: завдання відтворювальний характер, вимагає від студента знати наукові визначення основних термінів курсу; максимальна кількість балів за виконання тестових завдань 11. Кожне завдання оцінюється в 1 бал.

Критерії оцінювання аналітичного завдання: завдання потребує навичок аналізу, співставлення, узагальнення та спрямовано на здатність студента визначати головне та другорядне, схоже та відмінне, встановлювати взаємозв'язки та закономірності, тобто розуміти та осмислено використовувати термінологічний апарат; максимальна кількість балів – 9. У відповіді студента оцінюється: ґрунтовність та чіткість викладу

інформації; аргументація визначених положень; змістовність та логічність відповіді. Кожна відповідь оцінюється у 3 бали.

Критерії оцінювання практичного завдання: завдання, яке діагностує вміння студента використовувати знання реальному житті, а також вимагає активізації особистісного та творчого потенціалу майбутнього фахівця; максимальна кількість балів – 5. У відповіді студента оцінюється: загальна обізнаність, здатність розуміти психологічну суть наведених життєвих прикладів.

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення - письмова

Критерії оцінювання:

Тестові завдання 1. Орієнтація на знання з курсу, точне відтворення наукових термінів та понять. Тест містить 20 теоретичних питань по 1 балу за правильну відповідь.

Максимальна кількість балів за тест 20.

Аналітичні питання 2. Системність та ґрунтовність викладу інформації, аналіз проблемного питання, визначення головного, загального та специфічного. Усього аналітичних питань 5 по 2 бали за правильну відповідь.

Максимальна кількість балів за відповідь 10.

Практичні питання 3. Орієнтація на знання з курсу та їх практичне застосування, здатність розуміти психологічну природу та суть наведених життєвих прикладів. Оцінка за правильну відповідь на практичне питання 5 балів. Блок містить 2 практичних питання.

Максимальна кількість балів за відповідь 10.

6.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Теоретичні

1. Розкрийте предмет психології
2. Розкрийте задачі психології
3. Дайте визначення поняття «психіка»
4. Дайте визначення поняття «спостереження»
5. Дайте визначення поняття «експеримент»
6. Дайте визначення поняття «психічні процеси»
7. Дайте визначення поняття «психічні стани»
8. Дайте визначення поняття «психічні властивості»
9. Дайте визначення поняття «психічне відображення»
10. Дайте визначення поняття «аналізатор»
11. Дайте визначення поняття «рецептор»
12. Дайте визначення поняття «свідомість»
13. Дайте визначення поняття «відчуття»
14. Дайте визначення поняття «сприймання»
15. Назвіть основні принципи психології
16. Назвіть функції психіки

17. Дайте визначення поняття «мислення»
18. Дайте визначення поняття «мовлення»
19. Дайте визначення поняття «пам'ять»
20. Дайте визначення поняття «увага»
21. Дайте визначення поняття «уява»
22. Дайте визначення поняття «чутливість»
23. Дайте визначення поняття «апперцепція»
24. Дайте визначення поняття «ілюзія»
25. Дайте визначення поняття «пригадування», «впізнання», «забування»
26. Дайте визначення поняття «задатки»
27. Дайте визначення поняття «здібності»
28. Дайте визначення поняття «інтелект»
29. Дайте визначення поняття «научуваність»
30. Дайте визначення поняття «талант»
31. Дайте визначення поняття «емоції»
32. Дайте визначення поняття «почуття»
33. Дайте визначення поняття «переживання»
34. Дайте визначення поняття «настрій»
35. Дайте визначення поняття «афект»
36. Дайте визначення поняття «фрустрація»
37. Дайте визначення поняття «стрес»
38. Дайте визначення поняття «саморегуляція»
39. Дайте визначення поняття «вольова дія»
40. Дайте визначення поняття «воля як психічний процес»
41. Дайте визначення поняття «темперамент»
42. Дайте визначення поняття «характер»
43. Дайте визначення поняття «діяльність»
44. Дайте визначення поняття «спілкування як психічна діяльність»
45. Дайте визначення поняття «особистість»
46. Дайте визначення поняття «спрямованість особистості»
47. Дайте визначення поняття «потреба»
48. Дайте визначення поняття «мотиви діяльності»
49. Дайте визначення поняття «гра як вид діяльності»
50. Дайте визначення поняття «навчання як вид діяльності»
51. Дайте визначення поняття «праця як вид діяльності»
52. Дайте визначення поняття «творчість»
53. Дайте визначення поняття «інтереси особистості»
54. Дайте визначення поняття «бажання»
55. Дайте визначення поняття «прагнення»
56. Дайте визначення поняття «переконання особистості»
57. Дайте визначення поняття «самооцінка»
58. Дайте визначення поняття «я-концепція»
59. Дайте визначення поняття «Спеціальна психологія»
60. Розкрийте предмет спеціальної психології
61. Розкрийте об'єкт спеціальної психології

62. Дайте визначення поняття «Норма»
63. Дайте визначення поняття «Патологія»
64. Дайте визначення поняття «Дефект»
65. Дайте визначення поняття «Інвалідність»
66. Дайте визначення поняття «Вищі психічні функції»
67. Дайте визначення поняття «Аномальний розвиток»
68. Дайте визначення поняття «Структура порушення»
69. Дайте визначення поняття «Компенсація»
70. Дайте визначення поняття «Корекція»
71. Дайте визначення поняття «Реабілітація»
72. Дайте визначення поняття «Абілітація»
73. Дайте визначення поняття «Соціалізація»
74. Дайте визначення поняття «Асинхронія»
75. Дайте визначення поняття «Ретардація»
76. Дайте визначення поняття «Депривація»
77. Дайте визначення поняття «Дизонтогенез»
78. Дайте визначення поняття «Корекційно-розвивальна робота»
79. Дайте визначення поняття «Загальний психічний недорозвиток»
80. Дайте визначення поняття «Затриманий розвиток»
81. Дайте визначення поняття «Ушкоджений розвиток»
82. Дайте визначення поняття «Дефіцитарний психічний розвиток»
83. Дайте визначення поняття «Викривлений психічний розвиток»
84. Дайте визначення поняття «Дисгармонійний психічний розвиток»
85. Дайте визначення поняття «Первинне порушення»
86. Дайте визначення поняття «Вторинне порушення»
87. Дайте визначення поняття «Зона актуального розвитку»
88. Дайте визначення поняття «Зона найближчого розвитку»
89. Дайте визначення поняття «Тифлопсихологія»
90. Дайте визначення поняття «Сурдопсихологія»
91. Дайте визначення поняття «Логопсихологія»
92. Дайте визначення поняття «Дитина з особливими освітніми потребами»
93. Дайте визначення поняття «Дитина з порушеннями психофізичного розвитку»
94. Назвіть задачі спеціальної психології (за В. Лубовським)
95. Дайте визначення поняття «Порушений розвиток»
96. Назвіть принципи спеціальної психології
97. Назвіть загальнометодологічні принципи спеціальної психології
98. Назвіть конкретно-методичні принципи спеціальної психології
99. Назвіть типи порушеного розвитку (дизонтогенезу) за В. Лебединським

Аналітичні

1. Розкрийте взаємозв'язки психології з різними науковими галузями, наведіть приклади

2. Розкрийте базові наукові засади фізіологічних основ психічної діяльності (понятійне поле)
3. Охарактеризуйте базові методи психологічних досліджень, їх класифікацію
4. Розкрийте сутність детермінізму як принципу психології
5. Розкрийте сутність відображення як принципу психології
6. Розкрийте сутність розвитку як принципу психології
7. Розкрийте сутність єдності психіки та діяльності як принципу психології
8. Розкрийте сутність системно-структурного принципу психології
9. Розкрийте суть основних функцій психіки
10. Розкрийте сутність зв'язків між поняттями свідомість та самосвідомість
11. Охарактеризуйте зв'язок між мозком та психікою (еволюційний та функціональний аспекти)
12. Охарактеризуйте рефлекторну природу психічної діяльності
13. Розкрийте сутність вищої нервової діяльності як роботу I та II сигнальної системи
14. Розкрийте спільні та відмінні характеристики I та II сигнальних систем
15. Розкрийте зв'язки між компонентами структурної моделі психіки
16. Розкрийте зв'язки між компонентами структурної моделі психіки за Л.Веккером
17. Дайте характеристику видам відчуттів
18. Розкрийте сутність класифікації відчуттів за Л.Веккером
19. Розкрийте властивості відчуттів
20. Розкрийте сутність поняття «пороги відчуттів».
21. Розкрийте значення психофізичного закону Вебера-Фехнера для розуміння властивостей відчуттів
22. Розкрийте фізіологічні основи сприймання
23. Розкрийте основні властивості сприймання
24. Розкрийте зв'язок між сприйманням та відчуттями
25. Охарактеризуйте загальні особливості наскрізних психічних процесів
26. Охарактеризуйте основні види та властивості уваги
27. Охарактеризуйте основні механізми пам'яті
28. Розкрийте суть мнемічних процесів
29. Охарактеризуйте види запам'ятовування
30. Охарактеризуйте відтворення як процес відновлення образу
31. Охарактеризуйте види пам'яті
32. Охарактеризуйте види уяви
33. Розкрийте взаємозв'язки між наскрізними психічними процесами
34. Розкрийте фізіологічні основи психічного процесу мислення
35. Охарактеризуйте основні операції мислення
36. Розкрийте знакову природу слова
37. Розкрийте властивості слова як одиниці мовлення
38. Охарактеризуйте фізіологічні основи мовлення

39. Розкрийте взаємозв'язки між мисленням та мовленням
40. Охарактеризуйте фізіологічні основи мовлення
41. Охарактеризуйте функції мовлення як психічного процесу
42. Охарактеризуйте роль мовлення та мислення для становлення особистості
43. Охарактеризуйте відмінності мови та мовлення
44. Розкрийте функції емоцій як особливої форми переживання
45. Охарактеризуйте особливості емоцій та почуттів
46. Розкрийте функції емоцій та почуттів у процесах регуляції поведінки
47. Розкрийте форми існування емоцій
48. Охарактеризуйте властивості емоцій
49. Охарактеризуйте класифікації емоцій
50. Розкрийте сутність амбівалентності емоцій
51. Охарактеризуйте почуття як стійке емоційне ставлення
52. Охарактеризуйте види почуттів
53. Дайте загальну характеристику вольовим діям
54. Розкрийте сутність волі як процесу свідомого регулювання поведінки
55. Розкрийте особливості довільних та мимовільних рухів
56. Розкрийте взаємозв'язок волі та почуттів
57. Охарактеризуйте основні теорії волі
58. Розкрийте зв'язок між властивостями нервової системи як основи темпераменту
59. Розкрийте базові властивості темпераменту
60. Розкрийте особливості характеру як психологічного феномену
61. Дайте характеристику рисам характеру.
62. Охарактеризуйте основні особливості акцентуацій та психопатій як специфічних характерологічних властивостей
63. Розкрийте взаємозв'язок спрямованості та мотивації особистості
64. Охарактеризуйте основні форми спрямованості особистості
65. Розкрийте сутність та роль мотиваційної сфери особистості для її соціальної активності
66. Розкрийте місце та роль свідомості та самосвідомості у структурі особистості
67. Проаналізуйте особливості функцій самооцінки для особистості
68. Проаналізуйте особливості функцій «я-концепції» для особистості
69. Розкрийте зміст головної мети спеціальної психології.
70. Розкрийте взаємозв'язки між предметом, об'єктом спеціальної психології
71. Розкрийте внутрішню логіку задач спеціальної психології
72. Охарактеризуйте галузі спеціальної психології
73. Охарактеризуйте внутрішню логіку (філософію) сучасної термінологічної бази спеціальної психології
74. Розкрийте відмінності понять «реабілітація» та «абілітація»
75. Розкрийте відмінності понять «соціалізація» та «депривація»

76. Розкрийте особливості та місце відображуваності серед інших принципів спеціальної психології
77. Розкрийте особливості та місце детермінізму серед інших принципів спеціальної психології
78. Розкрийте особливості та місце розвитку серед інших принципів спеціальної психології
79. Охарактеризуйте особливості єдності свідомості та діяльності як принципу спеціальної психології?
80. Яке місце комплексного підходу до вивчення людини серед принципів спеціальної психології?
81. Які особливості єдності діагностики та корекції серед принципів спеціальної психології?
82. Охарактеризуйте чинники порушення психічного розвитку
83. Розкрийте сутність компонентів поняття «структура порушеного розвитку».
84. Розкрийте особливості депривації як причини та наслідку
85. Охарактеризуйте сутність класифікації типів при сенсорних порушеннях розвитку.
86. Охарактеризуйте сутність класифікації типів при порушеннях інтелектуального розвитку.
87. Охарактеризуйте сутність класифікації типів при мовленнєвих порушеннях розвитку.
88. Охарактеризуйте сутність класифікації типів при порушеннях опорно-рухового апарату.
89. Охарактеризуйте сутність класифікації типів при порушеннях за типом асинхронії.
90. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з порушеннями слуху
91. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з порушеннями зору
92. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з порушеннями інтелектуального розвитку
93. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з мовленнєвими порушеннями
94. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
95. Розкрийте суттєві особливості психічних процесів дітей з порушенням за типом асинхронії
96. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з порушеннями слуху
97. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з порушеннями зору
98. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

99. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з мовленнєвими порушеннями
100. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
101. Охарактеризуйте ключові особливості особистісної сфери дітей з порушеннями за типом асинхронії
102. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з порушенням зору
103. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з порушенням слуху
104. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з порушеннями інтелектуального розвитку
105. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з мовленнєвими порушеннями
106. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
107. Розкрийте загальні особливості діяльності дітей з порушеннями за типом асинхронії
108. Охарактеризуйте ключові особливості соціальної адаптації дітей із сенсорними порушеннями
109. Охарактеризуйте ключові особливості соціальної адаптації дітей із порушеннями інтелектуального розвитку
110. Охарактеризуйте ключові особливості соціальної адаптації дітей із мовленнєвими порушеннями
111. Охарактеризуйте ключові особливості соціальної адаптації дітей із порушеннями опорно-рухового апарату
112. Охарактеризуйте ключові особливості соціальної адаптації дітей із порушеннями за типом асинхронії

Практичні

1. Доведіть, що психологічна спостережливість фундаментальна компетентність логопеда
2. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. Дослідник відвідував звичайні заняття дітей у дитячому садку, на яких діти зачували вірші. При цьому реєструвалася кількість повторень вірша, необхідна для запам'ятовування. Який метод психологічного дослідження він використовував? Поясніть свою думку.
3. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. Дослідник пропонував дітям гру «Магазин», в ході якої кожна дитина усно отримувала перелік «товарів», які мала «купити» в уявному магазині через деякий час. При цьому реєструвалася кількість «товарів», про які дитина згадала, роблячи «покупки». Який метод психологічного дослідження він використовував? Поясніть свою думку.
4. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. У кінці навчального року вихователька збрала малюнки за рік і на батьківських зборах доповіла, як діти зросли за цей час, якими навичками малювання вони оволоділи, як у них розвинена уява, спостережливість. Особливу увагу вона звернула на малюнки дітей за

- задумом. Який метод психологічного дослідження вона використала? Поясніть свою думку.
5. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. «Дитина не розвивається спочатку і потім виховується та навчається, вона розвивається навчаючись, і навчається, розвиваючись. У реальному перебігу навчання і розвитку відбувається і одне й інше – і засвоєння певної системи знань, і, разом з тим, розвиток здібностей дитини». Який принцип психології ілюструє цей вислів? Чому?
  6. Поясніть з психологічної точки зору наступні питання. Чому помилки іншого легше помітити ніж свої? Дайте психологічне пояснення? Чому помилки краще виправляти контрастним кольором?
  7. Поясніть з психологічної точки зору наступні питання. Чому чорнильна пляма зазвичай сприймається як певний предмет, обрис істоти? Яка властивість сприймання пояснює цей факт?
  8. Перегляньте відео. Ідентифікуйте тип порушення розвитку дітей на кожному відео. Аргументуйте свій висновок прикладом поведінки дитини.
  9. Поясніть з психологічної точки зору наступні питання. Чому незрячі від народження після операції по відновленню зору спочатку не розрізняють візуально ні форми, ні розмір, ні віддаленість у просторі? Властивості якого психічного процесу так проявляються?
  10. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. У двох групах студентів провели заняття з нової теми. Другу групу попередили, що ця тема буде перевірятись на екзамені. Через 2 тижні перевірили знання студентів. Яка група студентів краще запам'ятала матеріал? Чому? Які властивості пам'яті ілюструє цей приклад?
  11. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. Під час операції за спиною хірурга падає металевий інструмент. Які професійні властивості мають бути сформовані у нього? Властивості яких психічних процесів? Поясніть.
  12. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. І.Павлов описував випадок психічного розладу студента, який навчався у духовній семінарії. Розлад почав проявлятися, коли студент почав регулярно відвідувати заняття на медичному факультеті університету. За рекомендаціями лікарів, юнак перевівся на гуманітарний факультет, і його стан нормалізувався. До якого типу нервової системи можна віднести цю людину? Чому?
  13. Ознайомтесь та проаналізуйте навчальну ситуацію. Ірина, студентка. Жвава, життєрадісна, любить потеревенити із подругами. Добра, але буває заздрить, намагається бути непомітною у групі, прагне отримати схвалення від одногрупниць та викладачів. Комунікативна, але часто ображається, вразлива. Іра цікавиться усім, але ці інтереси нестійкі, швидко втрачають свою силу. Багато уваги приділяє своїй зовнішності: довго та ретельно наносить макіяж, зачіску. У групі активна, але якщо

доводиться підкорятись комусь з однокласників під час завдання, Ірина втрачає інтерес.

14. Визначте, які з описаних характеристик слід віднести до властивостей темпераменту, а які до рис характеру? Поясніть свій вибір.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Загальна та спеціальна психологія»

Разом: 120 годин: 28 годин – лекції, 28 години – семінарські заняття, 26 годин – самостійна робота, 30 – семестровий контроль, 8 годин – модульні роботи (денна форма)

Модулі	Модуль I		Модуль II				Модуль III			Модуль IV				
Назва модуля	Базові засади загальної психології		Пізнавальна сфера				Особистісна сфера			Спеціальна психологія				
Кількість балів за модуль	59 (балів)		93 (балів)				76 (балів)			110 (балів)				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Сутність загальної психології (1 б.)	Структура психіки (1 б.)	Відчуття та сприймання (1 б.)	Мислення та мовлення (1 б.)	Увага, пам'ять, уява (1 б.)	Здібності та інтелект (1 б.)	Емоції та воля (1 б.)	Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (1 б.)	Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість (1 б.)	Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку. (1 б.)	Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (1 б.)	Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями. (1 б.)	Загальні психологічні особливості дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення (1 б.)	Загальні психологічні особливості розвитку дітей при порушеннях та за типом асинхронії. (1 б.)
Семінарські заняття	Сутність загальної психології (1 б.)	Структура психіки (1 б.)	Відчуття та сприймання (1 б.)	Мислення та мовлення (1 б.)	Увага, пам'ять, уява (1 б.)	Здібності та інтелект (1 б.)	Емоції та воля (1 б.)	Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (1 б.)	Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість (1 б.)	Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку. (1 б.)	Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (1 б.)	Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями. (1 б.)	Загальні психологічні особливості дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення (1 б.)	Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії. (1 б.)
Робота на сем. занятті	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)	10 (б.)
Самостійна робота	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 (25 балів)		Модульний контроль 2 (25 балів)				Модульний контроль 3 (25 балів)			Модульний контроль 3 (25 балів)				
Екзамен: 40; коефіцієнт 338:60=5,6														

Разом: 120 годин: 8 годин – лекції, 8 години – семінарські заняття, 66 годин – самостійна робота,
30 – семестровий контроль, 8 годин – модульні роботи (заочна форма)

Модулі	Модуль I	Модуль II		Модуль III		Модуль IV		
Назва модуля	Базові засади загальної психології	Пізнавальна сфера		Особистісна сфера		Спеціальна психологія		
Кількість балів за модуль	59 (балів)	93 (балів)		76 (балів)		110 (балів)		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Сутність загальної психології . Структура психіки (1 б.)	Відчуття та сприймання . Мислення та мовлення (1 б.)		Емоції та воля. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (1 б.)		Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (1 б.)		
Семінарські заняття			Увага, пам'ять, уява . Здібності та інтелект		Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість		Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями. Загальні психологічні особливості дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення	Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії. (1 б.)
Робота на сем. занятті			10 (б.)		10 (б.)		10 (б.)	10 (б.)
Самостійна робота	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)	5 (б.)
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 (25 балів)	Модульний контроль 2 (25 балів)		Модульний контроль 3 (25 балів)		Модульний контроль 3 (25 балів)		
Екзамен: 40; коефіцієнт 338:60=5,6								

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Загальна психологія: навчальний посібник / О. В. Скрипченко та ін.. Київ : Каравелла. 2009. 464 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skripchenko-ov-.html>
2. Кобильченко В. Омельченко І. Спеціальна психологія. Київ: Академія. 2020. 224с.
3. Корольчук М., Крайнюк В., Марченко В. Психологія : схеми, опорні конспекти, методики: навчальний посібник. Київ : Ніка-Центр. 2018. 320 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk682758.pdf>
4. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К. 2020. 564 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12628.pdf>
5. Синьов В. М. Матвєєва М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталої дитини. Київ : Знання. 2008. 359 с.

Додаткові:

1. Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2011. 264 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник. Київ. 2009. 1007 с. URL: <http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%97/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%9C.%D0%99..pdf>
3. Загальна психологія : підручник / за загальною редакцією С. Д. Максименка 2-ге вид., переробл. і доп. Вінниця : «Нова книга». 2004. 704 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk676290.pdf>
4. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: Навч. посібник. Київ: МАУП, 2000. 256 с. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/875/Maksimenko_S.D._-_Zagal%27na_psihologiya.pdf
5. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник. Полтава. 2015. 357 с.
6. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму. Київ: Видавництво “Фенікс”. 2010. 388 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9001/1/monografiya%20NEW1.pdf>
7. Специальная психология : учебник для академического бакалавриата / под редакцией Л. М. Шипицыной. Москва : Издательство Юрайт. 2019. 287 с.
8. Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г. Методика діагностики готовності до навчання в школі дітей шестирічного віку. Кам'янець-Подільський 2001. 20с.
9. Тавровецька Н.І. Формування емоційних реакцій на неуспіх у дітей із затримкою психічного розвитку. Проблеми сучасної психології. 2021. Випуск 2(21). С.89-96.

10. Шевченко Н.Ф., Булгакова О.Ю., Ціник Я.Л. Особливості прояву агресивності у дітей старшого дошкільного віку. Проблеми сучасної психології. 2021. Випуск 2(21). С.105-112.
11. Babych, N., Tychyna, K. Diagnostics of the Parameters of the Syllaborhythmic Speech Structure in Pre-School Children with Complex Disorders. *Annales Universitatis Mariae Curie-sklodowska, Sectio N – Educatio Nova*. 2021, 6, 359–376. DOI: 10.17951/en.2021.6.359-376. (in English)
12. Stenning, A., & Rosqvist, H. B. Neurodiversity studies: mapping out possibilities of a new critical paradigm. *Disability & Society*. 2021. 1–6. DOI: 10.1080/09687599.2021.1919503. (in English)

9. Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної академії наук України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

10. Ресурси для неформальної та інформальної освіти.

1. Робота з дітьми, які мають синдром Дауна: цікаво про важливе. Онлайн вебінар на платформі НА УРОК. URL: <https://naurok.com.ua/webinar/roboata-z-ditmi-scho-mayut-sindrom-dauna-cikavo-pro-vazhlive>
2. Робота з дітьми з розладами аутистичного спектру в інклюзивному класі. Онлайн вебінар на платформі НА УРОК. URL: <https://naurok.com.ua/webinar/roboata-z-ditmi-z-rozladami-autistichnogo-spektru-v-inklyuzivnomu-klasi>

ДОДАТКИ

Завдання до семінарських занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Базові засади загальної психології

Семінарське заняття 1. Сутність загальної психології (2 години).

Завдання. Підготуватись до тематичної дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Предмет та задачі загальної психології.
2. Психологія як наука про психіку і психічні явища.
3. Зв'язок психології з іншими науками. Галузі психології.
4. Сучасні завдання психологічної науки.
5. Методи психології.
6. Принципи психології: детермінізму, відображення, системності, розвитку, єдності психіки та діяльності.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Високий рівень	Хороший рівень	Низький рівень
<i>Критерії оцінювання підготовленого завдання</i>			
Інформація	Уся інформація пов'язана з темою (представлено усі поняття, зв'язок між ними), та полегшує її розуміння. Студент творчо та доцільно оформлює завдання графічно, за допомогою символічного позначення, використовує образні засоби представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Студент недостатньо або неправильно використовує схематичні, символічні, образні та графічні засоби для представлення інформації. Зазначено джерело інформації.	Інформація стосується теми лише частково. Студент не використовує графічні засоби оформлення інформації. Відсутнє посилання на джерело.
<i>Бали</i>	3	2-1	1-0
Грамотність	У роботі відсутні граматичні та синтаксичні помилки.	Студент допускає негрубі граматичні та синтаксичні помилки.	Студент припускається значної кількості граматичних та синтаксичних помилок.
<i>Бали</i>	2	2-1	0
Всього	5-балів	3-4 бали	1-0 балів
<i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i>			
Активність та участь	Студент підготовлений до заняття, • підготовлений до заняття, • демонструє розуміння теоретичного матеріалу на високому рівні	Студент підготовлений до заняття, • демонструє розуміння теоретичного матеріалу на високому рівні (від 60 до 80%),	Студент не підготовлений у повній мірі до заняття (конспект відсутній, частковий)

	високому рівні (більше 80%), • здатен пояснити сутність та зв'язки між термінами та поняттями; • граматично правильно виражає свої думки усно/письмово; • бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	• здатен пояснити сутність та зв'язки більшості термінів та понять; • граматично правильно виражає свої думки усно/письмово; • можливі негрубі граматична та синтаксичні помилки • бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	демонструє поверхове розуміння термінів та понять (менше 60%) не визначає особливості, взємозв'язки та закономірності між ними частково активний на занятті.
Бали	5 балів	4-3 бали	2-1 бали
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує			1 бал
Всього			11 балів

Семінарське заняття 2. Структура психіки (2 години).

Завдання. Підготуватись до тематичної дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Основні функції психіки. Інтегративна функція психіки.
2. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції.
3. Взємозв'язок розвитку мозку і психіки людини.
4. Проблема співвідношення фізіологічних і психічних процесів.
5. Класифікація психічних явищ: процеси, стани, властивості.
6. Наскрізні психічні процеси за Л. М. Веккером.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Пізнавальна сфера

Семінарське заняття 3. Відчуття та сприймання (2 години).

Завдання. Підготуватись до творчої презентації у підгрупах з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Загальне поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів.
2. Властивості та закономірності відчуттів. Закон Вербера-Фехнера.
3. Сприймання як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми сприймання.
4. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, константність, структурність, усвідомленість, апперцепція, активність.

5. Відчуття та сприймання – основа чуттєвого пізнання світу.
6. Взаємозв'язок відчуттів та сприймання.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 4. Мислення та мовлення (2 години).

Завдання. Підготуватись до творчої презентації у підгрупах з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Поняття мислення. Основні види мислення.
2. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація.
3. Поняття мови і мовлення. Функції мовлення.
4. Слово як одиниця мовлення. Семантична та фонематична характеристика слова.
5. Властивості мовлення. Фізіологічні основи мовлення.
6. Взаємозв'язок мислення та мовлення. Слово як знак.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 5. Увага, пам'ять, уява (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Увага як психічний феномен. Фізіологічні основи уваги.
2. Основні види та властивості уваги.
3. Пам'ять як психічний процес. Теорії та закони пам'яті.
4. Мнемічні процеси. Основні види пам'яті.
5. Основні види запам'ятовування. Відтворення як процес відновлення образу. Пригадування, впізнання, забування.
6. Уява як процес перетворення уявлень. Види уяви. Взаємозв'язок між уявою та іншими психічними процесами.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у

вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 6. Здібності та інтелект (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Поняття про здібності. Задатки, схильності, здібності.
2. Класифікація здібностей. Характеристика загальних здібностей. Теоретичні і практичні здібності.
3. Навчальні і творчі здібності. Рівні розвитку здібностей і індивідуальні відмінності. Вроджені задатки і генотип.
4. Сутність поняття інтелект. Структура та види інтелекту.
5. Вимірювання інтелекту.
6. Поняття наочності.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Особистісна сфера

Семінарське заняття 7. Емоції та воля (2 години).

Завдання. Підготуватись до творчої презентації у підгрупах з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Сутність емоційно-вольової сфери. Поняття емоції. Основні функції емоцій.
2. Співвідношення понять «емоції» і «почуття». Форми існування емоцій. Основні характеристики емоцій. Класифікація емоцій. Амбівалентність емоцій.
3. Основні характеристики настроїв. Почуття як стійке емоційне ставлення до значущого об'єкту. Види почуттів.
4. Воля як процес свідомого регулювання поведінки. Довільні і мимовільні рухи, їх особливості.
5. Взаємозв'язок волі і почуттів. Ступені вольової регуляції.
6. Основні психологічні теорії волі (Л.Виготський, С.Рубінштейн, Д.Узнадзе). Порушення вольової поведінки.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 8. Темперамент та характер. Загальні засади психології діяльності (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Темперамент як властивість особистості.
2. Функціонування нервової системи як основа темпераменту.
3. Базові характеристики типів темпераменту.
4. Характер – сутність феномену. Риси характеру.
5. Діяльність – психологічна сутність. Структурні компоненти та їх роль.
6. Основні види діяльності.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 9. Спрямованість особистості. Свідомість та самосвідомість (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за такими питаннями:

1. Сутність поняття особистість. Різні підходи у тлумаченні поняття.
2. Поняття про спрямованість особистості і мотивацію діяльності.
3. Основні форми спрямованості: потяг, бажання, прагнення, інтереси, ідеали, переконання.
4. Потреби і мотиви у структурі особистості.
5. Поняття свідомості, самосвідомості у структурі особистості.
6. Самооцінка та «Я-концепція» - їх роль у структурі особистості.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати тезисний конспект-план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття, які логічно

розміщені та схематично представлені зв'язки між ними. Додатково можна використовувати символічні позначення, малюнки.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Спеціальна психологія

Семінарське заняття 10. Сучасні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями психофізичного розвитку (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за питаннями до самостійної роботи 10.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати самостійну роботу 10; до усіх питань самостійної роботи 10 підготувати тезисний план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 11. Загальнотеоретичні питання спеціальної психології (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за питаннями до самостійної роботи 11.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати самостійну роботу 11; до усіх питань самостійної роботи 11 підготувати тезисний план письмово від руки у вигляді текстової схеми, яка містить усі ключові поняття.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Форма подання. Завдання виконується письмово від руки у вигляді тезисного плану.

Семінарське заняття 12. Загальні психологічні особливості розвитку дітей із сенсорними порушеннями (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за порівняльною таблицею «Загальна картина психічного розвитку дитини при сенсорних порушеннях».

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати самостійну роботу 12.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 13. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за порівняльною таблицею «Загальна характеристика психічного розвитку дитини при порушеннях опорно-рухового апарату та мовлення».

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати самостійну роботу 13.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.

Семінарське заняття 14. Загальні психологічні особливості розвитку дітей при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії (2 години).

Завдання. Підготуватись до дискусії з одногрупниками під час пари за порівняльною таблицею «Загальна характеристика психічного розвитку дитини при інтелектуальних порушеннях та за типом асинхронії».

Під час підготовки до семінарського заняття студентам потрібно опрацювати матеріал до лекції, відповідні розділи рекомендованих підручників; підготувати самостійну роботу 14.

Критерії оцінювання семінарського заняття – див. до семінарського заняття 1.